

5200 Sayılı Kanun kapsamında kurulmuş Birliğin Vergilerden Muaf Olup Olmadığı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.48.15.01-KDV/1-19
Tarih	06.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

MUĞLA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.48.15.01-KDV/1-19

06/02/2012

Konu : BİRLİĞİN VERGİLERDEN MUAF OLUP OLMADIĞI

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, 5200 Sayılı Kanun kapsamında kurulmuş olan Birliğinizin vergilerden muaf olup olmadığı hususunda Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

5200 Sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun 1 inci maddesinde; bu kanunun amacının, üretimi talebe göre planlamak, ürün kalitesini iyileştirmek, kendi mülkiyetine almamak kaydıyla pazara geçerli norm ve standartlara uygun ürün sevk etmek ve ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünü arttırıcı tedbirler almak üzere tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında bir araya gelerek, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birlikleri kurmalarını sağlamak olduğu belirtilmiş; 5 inci maddesinde ise birliğin görevlerinin hangi faaliyetlerden oluştuğu açıklanmıştır.

Aynı Kanunun "Muafiyet" başlıklı 19 uncu maddesinde; "Birliğe ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşa ve kullanımları ile birlikçe yürütülen hizmet ve faaliyetler damga vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç ve katkı payından muaftır." hükmü yer almaktadır.

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun "Muafiyet, istisna ve indirimlerin sınırı" başlıklı 35 inci maddesinin 1 inci bendinde "Diğer kanunlardaki muafiyet, istisna ve indirimlere ilişkin hükümler, kurumlar vergisi bakımından geçersizdir." hükmü mevcut olmakla birlikte aynı kanunun Geçici 1 inci maddesinin 9 uncu bendinde ise; "Bu Kanunun yürürlüğünden önce kurumlar vergisine ilişkin olarak başka kanunlarda yer alan muafiyet, istisna ve indirimler bakımından 35 inci madde hükmü uygulanmaz." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümler çerçevesinde; 5200 Sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulan Birliğin, anılan Kanunun 5 inci maddesinde yazılı faaliyetleri icra ettiği sürece, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 1 inci maddesinin 9 uncu bendi hükmüne istinaden kurumlar vergisinden muaf tutulması gerekmektedir. Ancak, Birliğin 5200 Sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununda belirtilen faaliyetler dışında ticari, zirai, sınai faaliyetlerde bulunması halinde birliğe bağlı iktisadi işletme oluşacağı ve kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edileceği tabiidir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde, kimlerin vergi tevkifatı yapmakla yükümlü oldukları sayılmış, 11 numaralı bendinde de çiftçilerden satın alınan zirai ürünlerin alış bedeli üzerinden bu çiftçilerin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu tevkifat oranları Bakanlar Kurulunun 12/1/2009 tarih ve 2009/14592 sayılı kararı ile 1/1/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere hayvanlar ve bunların ürünleri ile kara ve su avcılığı ürünleri için % 2, diğer zirai ürünler için ise % 4, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan hayvan ve hayvansal ürünlerde % 1, diğer zirai ürünlerde ise % 2 olarak belirlenmiştir.

Aynı Kanunun 98 inci maddesinde ise; 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanların bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın yirmi üçüncü günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak, 15.09.1990 tarih ve 20636 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 164 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, zirai ürünlerin alımında yapılacak gelir vergisi tevkifatı ve müteselsil sorumluluk konusunda ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

Anılan Tebliğin "1.Destekleme Alımı Yapan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının, Zirai Ürün Alımlarında Yapacakları Gelir Vergisi Tevkifatı ve Müteselsil Sorumluluk" başlıklı bölümünde yapılan açıklamalara göre, destekleme alımı yapan kamu kurum ve kuruluşları (Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri ve

benzerleri dahil), gerek çiftçilerden gerekse çiftçi dışındaki kişi ve kuruluşlardan destekleme kapsamına girsin veya girmesin, satın aldıkları tüm zirai ürünlerin alış bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapacaklardır. Anılan Tebliğin 2 nci bölümünde de, destekleme alımı yapmayan, ancak zirai ürün işleyerek imalat faaliyetinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile imalatçı olmamakla beraber faaliyet konusu itibarıyla zirai ürün alım satımında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının zirai ürün alımlarında gelir vergisi tevkifatı yapmak zorunda oldukları belirtilmiştir.

Diğer taraftan anılan Tebliğin "10.Gelir Vergisi Tevkifatının Yapılmayacağı Durumlar ve Müteselsil Sorumluluktan Kurtulma" başlıklı bölümünde de; "Satın aldığı zirai ürünler dolayısıyla tevkifat yapmak zorunda olan kamu kurum ve kuruluşlarından ve borsalardan zirai ürün satın alanların, satın aldıkları bu ürünlerle ilgili olarak ödenmesi gereken gelir vergisi dolayısıyla müteselsil sorumlulukları yoktur.

Dolayısıyla, söz konusu kurum, kuruluş ve kişilerden satın alınacak zirai ürünlerin alım bedelleri üzerinden herhangi bir tevkifat yapılması söz konusu değildir." açıklamasına yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde, Dalaman Turunçgil Üreticileri Birliği, zirai ürün alımı yapan kamu kurum kuruluşları gibi, gerek çiftçiden (borsada tescil edilerek çiftçilerden satın alınanlar dahil), gerekse çiftçi dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan (destekleme alımı yapan kamu kurum ve kuruluşları ile zirai ürün alımında bulunan kamu kuruluşlarından ve borsada tescil ettirilerek satın alınanlar hariç) satın aldığı tüm zirai ürünler için gelir vergisi tevkifatı yapmak ve söz konusu tevkifatları Birlik adına ödeme veya tahakkukun yapıldığı yer vergi dairesine muhtasar beyanname ile beyan etmek zorundadır.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında, Türkiye'de ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu; aynı maddenin 3/g bendinde ise, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin katma değer vergisine tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, Katma Değer Vergisi Kanununun 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında ise, diğer kanunlardaki muaflik ve istisna hükümlerinin bu vergi bakımından geçersiz olduğu, katma değer vergisine ilişkin istisna ve muafiyetlerin ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği belirtilmiştir.

Dolayısıyla 5200 Sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun 19 uncu maddesinde yer alan "Birliğe ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşa ve kullanımları ile birlikçe yürütülen

hizmet ve faaliyetler damga vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç ve katkı payından muaftır." hükmünün katma değer vergisi açısından bir geçerliliği bulunmamaktadır. Bu çerçevede, Birliğin mal ve hizmet alımları ile Katma Değer Vergisi Kanununun 1 inci maddesi kapsamına giren teslim ve hizmetleri genel hükümler çerçevesinde katma değer vergisine tabi bulunmaktadır.

HARÇLAR KANUNU YÖNÜNDEN:

Bilindiği gibi, 492 sayılı Harçlar Kanununun "Özel Kanunlardaki Hükümler" başlıklı 23 üncü maddesinin ilk fıkrasında, "Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz." hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, 29.06.2004 tarih 25514 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun "Muafiyet" başlıklı 19 uncu maddesinde "Birliğe ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşa ve kullanımları ile birlikçe yürütülen hizmet ve faaliyetlerin damga vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç ve katkı payından muaftır." hükmü bulunmaktadır.

Buna göre, Birliğinize ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşa ve kullanımları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerin 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümlerine göre tahsil olunan harçlardan, Kanunun 123 üncü maddesine göre istisna tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026